

Talouden tasapainottamissuunnitelma vuosille 2024- 2027

Kh 23.09.2024 § 156
267/02.02.02/2024

Valmistelija hallintojohtaja Päivi Huhtala

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenteivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräjassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Lappajärven kunnan taloutta ovat eniten heikentäneet valtionosuuksien ja verotulojen väheneminen yhteensä liki 900.000 euroa viime vuoteen verrattuna. Valtionosuudet ovat pienenevässä edelleen vuonna 2025 noin 191.000 euroa ilman TE-uudistuksen vaikutusta. Pelkästään sotien jälkitarkastuksesta johtuva valtionosuuden pysyvä lisäsiirtotarve on -255.310 euroa. Näin ollen rahoitus (=verotulot ja valtionosuudet yhteensä) vuonna 2025 tulee olemaan arvioiden mukaan noin 813.000 euroa pienempi kuin vuonna 2023.

Kuntaliiton 6.8.2024 julkaiseman valtionosuuslaskelman mukaan Lappajärven kunnan VM:n valtionosuudet ja veromenetysten korvaukset yhteensä ovat 3.131.859 euroa vuonna 2024. Vuodelle 2025 valtionosuudet ja veromenetysten korvaukset tulisivat olemaan 3.148.805 euroa. Summa sisältää TE-uudistuksen vos-rahoitusta yhteensä 267.117 euroa, joten ilman tuota valtionosuutta kunnan valtionosuudet ja veromenetysten korvaukset yhteensä tulisivat olemaan 2.881.688 euroa eli vähennyistä vuodelle 2025 verrattuna vuoteen 2024 tulisi olemaan 250.171 euroa.

Suomen Kuntaliiton toukokuun 2024 kuntien verotulojen ennustekehikossa kunnallisverojen tiedot verovuosilta 2015-2022 perustuvat niin tulojen kuin vähennystenkin osalta Verohallinnon julkaisemiin verotilastoihin. Ansiotulojen kehitykset verovuonna 2023 perustuvat Verohallinnon julkaisemaan ennakonpidätyksen alaisten ansiotulojen kuukausitilastotietoon. Arviot vuosille 2023-2027 perustuvat VM:n ja Suomen Kuntaliiton arvioihin tulojen kehityksestä koko maan tasolla sekä muun muassa kuntakohtaisiin toetutuneisiin vero- ja väestötietoihin.

Veroennustekehikon mukaan Lappajärven kunnan osalta kunnallisverojen oletetaan kasvavan 99.000 euroa (2,3 %) vuodesta 2024 vuoteen 2025. Yhteisöverot laskisivat noin 9.000 euroa (-1,9 %) ja kiinteistöverot laskisivat 2.000 euroa (-0,1 %). Yhteensä verotulot kasvaisivat 90.000 euroa vuodesta 2024 vuoteen 2025.

Tilanne on kuitenkin muuttunut lähinnä sen vuoksi, että kunnan suurimpiin työllistäjiin lukeutuneet turkistarhat ja Hotelli Kivitippu ovat irtisanoneet tai lomauttaneet työntekijänsä. Tarhat lintuinfluenssan vuoksi ja Kylpylä Kivitippu konkurssin vuoksi. Myös muita paikallisia yrityksiä on lopettanut. Nämä menetykset näkyvät monella tavalla myös kunnan talouteen, mm. kunnallisvero- ja yhteisöverotuloissa.

Kunta oli jo vuonna 2023 haastavassa tilanteessa talouden suhteen ja tämän vuoksi laadittiin talouden tasapainottamissuunnitelma vuosille 2023 – 2026, jonka kunnanvaltuusto hyväksyi 23.10.2023 § 52. Tasapainottamissuunnitelmaa on noudatettu, mm. nostamalla tuloveroprosenttia ja kiinteistöveroprosentteja. Lisäksi Osula on myyty ja toimintakeskuksen myynti on vireillä. Myös muut tasapainottamissuunnitelmassa esitetyt toimet on toteutettu.

Päivitettyyn tasapainottamissuunnitelmaan on lisätty tuloihin tonttien myynti. Menojen vähennyksiin on lisätty Rantakankaan ja Länsirannan koulujen henkilöstövähennykset ja kiinteistökuja on pienennetty. Osulan ja Toimintakeskuksen kiinteistökulut on poistettu. Ryhmäperhepäiväkotia Rantakankaalla päättyi kesällä 2023 ja Länsirannan ryhmäperhepäiväkodin jatkuvuutta arvioidaan lapsimäärän mukaan.

Edelleen on voimassa linjaus, jonka mukaan toistaiseksi voimassa oleviin palvelussuhteisiin tulee hakea kunnanhallituksen lupa. Henkilöstövähennyksiä on tehty vuosien aikana aina, kun tehtävät ovat sen sallineet. Vähennykset ovat tapahtuneet lähinnä eläköitymisten myötä ja töiden uudelleen järjestelyillä.

Esityslistan oheismateriaalina on jaettu Lappajärven kunnan tasapainottamissuunnitelma vuosille 2024 – 2027.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Sami Alasara
Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy omalta osaltaan talouden tasapainottamissuunnitelman vuosille 2024 – 2027 ja esittää sen edelleen kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Lisätietoja antaa	Kunnanjohtaja Sami Alasara, sami.alasara(at)lappajarvi.fi tai puh. 044-3699 611